

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 13 Mayıs 2025
Sayı : 1209

10/2723

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ülkemizde uyuşturucu madde kullanımı ve madde bağımlılığı sorununun toplum sağlığı ve güvenliği açısından ulaştığı boyutların tüm yönleriyle araştırılarak, mevcut politikaların ve uygulamaların etkinliğinin değerlendirilmesi, eksiklerin tespit edilmesi ve daha etkili mücadele yöntemlerinin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz. 13.05.2025

Mehmet İbrahim
Kırsehir Mv.
[Signature]

[Signature]
Ali KARADAĞ
Uşak Mv.

[Signature]
Kayıhan PALA
Bursa Milletvekili

Aylin Yaran
Antalya Mv.
[Signature]

[Signature]
Ulku Gökçer
Eskişehir Mv.

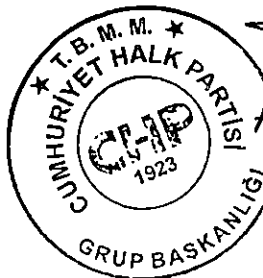
Tolun ÖZCAN
[Signature]
[Signature]

Metin ÇETİNKAYA
[Signature]
[Signature]

[Signature]
H. KARASU
Siirt Mv.

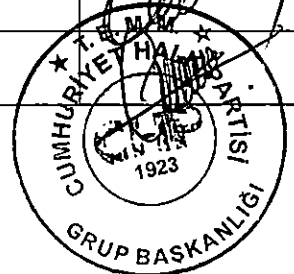
Nurhayat Altınbaş
Bursa Mv.
[Signature]

[Signature]
Ayta BAKAR
Bartın Mv.
[Signature]

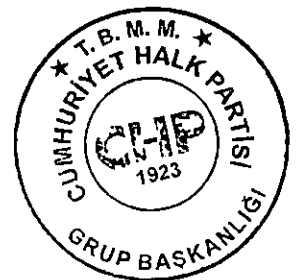

1209 SAYILI ARASTIRMA ÖNERGESİ İMZA ÇİZELGESİ

1	Şerif ARPACI	Deirli M.	
2	Yunus Emre	İstanbul M.	
3	Nam GİLER	Kocaeli	
4	İzzet AKBULUT	Burdur	
5	Müzeyyen Serlem	Adana	
6	Kadim Durmaz	Tokat	
7	Özgür KARABAT	İstanbul	
8	Özgür Ceylan	Çankırı	
9	Ömer Fethi Güner	Niğde	
10	Nurten Yontar	Pekirli	
11	Gökçe AKKOÇ	İstanbul	
12	Ali Öztürk	K. Maraş	
13	Ahmet Bora YAZGAN	Edirne	
14	Orhan SARISAL	Bursa	
15	Gizem ÖZCAN	Miğle	

16	Deniz Demir	Antora mr.	Dür Dür
17			
18			
19			
20			

GEREKÇE:

Türkiye’de son yıllarda uyuşturucu madde kullanımı ve madde bağımlılığı sorunu endişe verici bir artış göstermektedir. Emniyet Genel Müdürlüğü’nün 2011 ve 2018 yıllarında 15-64 yaş grubunda yaptığı “Genel Nüfusta Tütün, Alkol ve Madde Kullanımına Yönelik Tutum ve Davranış Araştırması” sonuçlarına göre, hayatında en az bir kez herhangi bir yasadışı maddeyi kullanma oranı 2011’de %2,7 iken 2018’de %3,1’e yükselmiştir. Geleneksel olarak esrar (kenevir) en yaygın kullanılan uyuşturucu madde olmayı sürdürürken hem dünyada hem de ülkemizde yeni ve sentetik uyuşturucuların hızla yaygınlaştığı görülmektedir. Özellikle metamfetamin kullanımında son dönemde kaygı verici bir yükseliş yaşanmaktadır. Örneğin, ülkemizde metamfetamin, esrardan sonra en sık kullanılan uyuşturucu haline gelmiştir. Bu durum, Türkiye’nin uzun yıllardır sadece transit ülke konumunda kalmayıp artık belirgin bir tüketici pazar haline geldiğine işaret etmektedir.

Madde bağımlılığı alanındaki son raporlar ve istatistikler, sorunun büyüklüğünü somut verilerle ortaya koymaktadır. Emniyet Genel Müdürlüğü Narkotik Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı tarafından yayımlanan 2024 Türkiye Uyuşturucu Raporu (Eğilimler ve Gelişmeler), 2023 yılına ilişkin çarpıcı bulgular içermektedir. Rapora göre son yıllarda özellikle sentetik uyuşturucuların arzında ve yakalamalarında rekor artışlar gerçekleşmiştir. Metamfetamin maddesi buna çarpıcı bir örnek olup, 2019 yılından itibaren yakalama miktarlarında başlayan keskin artış eğilimi 2020, 2021 ve 2022’de de devam etmiş ve 2023 yılında Cumhuriyet tarihindeki en yüksek metamfetamin yakalamasına ulaşılmıştır. Emniyet birimleri 2022’de 16,2 ton metamfetamin ele geçirirken, bu miktar 2023’te %35 artarak 21,9 tona çıkmıştır. Bu rakamlar, metamfetamin arzının ve dolaşımının ne denli ciddi boyutlara ulaştığını göstermektedir. Esrar yakalamaları ise 2023 yılında yaklaşık %23 artarak 77,9 ton olarak gerçekleşmiştir. Ayrıca güvenlik güçleri, yeni psikoaktif maddeler (NPS) konusunda da artan bir tehdit tespit etmiş; 2023 yılında sentetik kannabinoid türü uyuşturucuların yakalanan miktarı bir önceki yıla göre neredeyse iki katına çıkarak 1.994 kiloya ulaşmıştır. Bu veriler, uyuşturucu pazarının sentetik ve yeni tür maddelerle çeşitlenip büyüdüğünü ortaya koymaktadır.

Uyuşturucu madde kullanımının en acı sonuçlarından biri, madde bağlantılı ölümlerdeki artıştır. Söz konusu Emniyet raporundaki verilere göre, 2013 yılında 232 olan doğrudan uyuşturucu bağlantılı ölüm sayısı, %306 artışla 2017 yılında 941’e kadar yükselmiştir. Bu dönemde alınan önlemler ve kamuoyu farkındalığındaki artışla 2018’den itibaren ölüm sayıları azalma eğilimine girmiş ve 2022 yılına kadar kademeli olarak gerilemiştir. Ne var ki 2023 yılında bir önceki yıla göre %22’lik artışla doğrudan madde bağlantılı ölüm sayısı yeniden 300’e yükselmiştir. Her ne kadar 2017’ye kıyasla 2023’te toplamda %68’lik bir düşüş mevcutsa da son bir yıldaki artış trendi endişe vericidir. Üstelik 2023 yılı verileri, bu ölümlerin niteliğinin de değiştiğini göstermektedir: Uyuşturucuyla ilişkili ölümlerin %61,6’sı çoklu madde kullanımı sonucunda gerçekleşmiş olup, özellikle metamfetamin bu olguların büyük bölümünde rol oynamıştır. Nitekim 2023 yılında çoklu madde kullanımından kaynaklı 185 ölümün %53,5’inde, tek bir maddeye bağlı 49 ölümün ise %42,6’sında metamfetamin tespit edilmiştir. Bu oranlar, kısa bir süre öncesine kadar ülkemizde

sınırlı düzeyde görülen metamfetaminin artık uyuşturucu kaynaklı ölümlerin başlıca sebeplerinden biri haline geldiğini ortaya koymaktadır. 2017 yılında aşırı doz ölümlerinin sadece %7,7'sinde rastlanan metamfetamin, 2023 yılında %46,3 gibi yüksek bir oranda karşımıza çıkmıştır. Tek başına metamfetamin kullanımına bağlı ölüm oranı ise 2017'de %0,3 iken 2023'te %42,6'ya ulaşmıştır. Uyuşturucu nedeniyle hayatını kaybeden vatandaşlarımızın yaş ortalamasının 35 civarında olduğu, ölenlerin yaklaşık üçte birinin 30 yaşın altında bulunduğu raporda belirtilmektedir. Bu durum, özellikle genç kuşakları tehdit eden ciddi bir halk sağlığı sorunu ile karşı karşıya olduğumuzu göstermektedir.

Madde bağımlılığıyla mücadelede yaşanan gelişmeler bu alandaki yeterliliklerin sorgulanmasını gerektirmektedir. Cezaevlerindeki doluluk oranları incelendiğinde, hükümlü ve tutukluların yaklaşık üçte birinin uyuşturucu bağlantılı suçlardan ceza infaz kurumlarında bulunduğu görülmektedir. Diğer yandan, yasa uygulamalarında karşılaşılan bazı zorluklar dikkat çekmektedir. Özellikle piyasaya sürekli yeni sürülen psikoaktif maddelerin mevcut yasal listelere eklenmesi ve denetimi noktasında gecikmeler yaşanabilmekte, bu da yasal boşluklar oluşturabilmektedir. Ayrıca, sokak düzeyinde "torbacı" olarak tabir edilen satıcıların sayısındaki artış ve internet ile sosyal medya üzerinden uyuşturucu satışının yeni yöntemlerle yapılması, mevcut uygulamaların etkinliğini azaltan etmenler arasındadır. Bu nedenle, mevcut yasaların ve uygulamaların güncel durum karşısındaki yeterliliğinin Meclis tarafından ele alınması gerekmektedir.

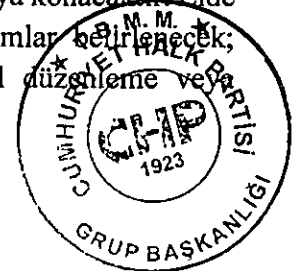
Uyuşturucu ve bağımlılıkla mücadele çok boyutlu bir konu olduğu için kurumlar arası eşgüdüm ve işbirliği hayati önem taşımaktadır. Türkiye, bu alanda kurumsal koordinasyonu sağlamak amacıyla son yıllarda çeşitli adımlar atmıştır. Buna karşın, madde bağımlılığıyla mücadelede halen ciddi eşgüdüm sorunları bulunduğu değerlendirilmektedir. Farklı kurumlar tarafından yürütülen önleme, tedavi, rehabilitasyon ve kolluk faaliyetlerinin yeterince entegre olmaması, veri ve bilgi paylaşımındaki eksiklikler, bazı bölgelerde hizmet sunumundaki kapasite yetersizlikleri (örneğin tedavi merkezlerinin sayıca sınırlı, olanaklarının ise yetersiz olması) sorunun bütüncül ele alınmasını zorlaştırmaktadır. Özellikle sağlık, eğitim ve güvenlik birimleri arasındaki işbirliğinin güçlendirilmesine ve ortak bir strateji etrafında hareket edilmesine ihtiyaç vardır. Bu alanda hazırlanan Uyuşturucuyla Mücadele Ulusal Strateji Belgeleri ve Eylem Planları kâğıt üzerinde kapsamlı hedefler içermekle birlikte, bu hedeflerin sahada ne ölçüde hayata geçirilebildiğinin ve kurulmuş olan koordinasyon mekanizmalarının etkinliğinin Meclis tarafından değerlendirilmesi önem arz etmektedir.

Küresel ve bölgesel gelişmeler de Türkiye'deki madde bağımlılığı sorununu doğrudan etkilemektedir. Uluslararası raporlar ve karşılaştırmalar, Türkiye'nin bazı uyuşturucu türlerinde kritik bir eşige geldiğini göstermektedir. Örneğin, Avrupa Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi'nin (EMCDDA) 2022 Avrupa Atık Su Analizi Raporu, kentsel atık sulara metamfetamin kalıntılarına dair çarpıcı sonuçlar ortaya koymuştur. Bu rapora göre Türkiye, atık sudaki metamfetamin yükü en yüksek ilk beş ülke arasında yer almıştır. Özellikle İstanbul

Adana, Avrupa'nın incelenen 100'ü aşkın kenti arasında atık sularında en fazla metamfetamin tespit edilen yerler olarak öne çıkmıştır. Bu durum, metamfetamin kullanımının ülkemizde ulaştığı boyutun Avrupa ölçeğinde de dikkat çekici hale geldiğini göstermektedir. Yine aynı çalışmada İstanbul'un atık sularında esrar, ketamin ve amfetamin; Ankara'nın atık sularında eroin ve ekstazi kalıntılarına rastlandığı bildirilmiştir. Öte yandan, Türkiye coğrafi konumu itibarıyla uluslararası uyuşturucu kaçakçılığı rotalarının kesişim noktasındadır. Geleneksel Balkan Rotası üzerinden Afganistan kaynaklı eroin kaçakçılığı yıllardır ülkemiz topraklarını da kullanarak Avrupa'ya ulaşmaktadır. Son dönemde Afganistan'daki afyon üretiminin kısıtlanmasıyla eroin tedarikinde yaşanan daralma, suç örgütlerini sentetik opioidlere ve farklı güzergâhlara yöneltmektedir. Nitekim raporlara göre, eroin ticaretinde kullanılan Balkan rotası artık metamfetamin için de yoğun şekilde kullanılmaya başlanmıştır. Bu gelişmeler, Türkiye'nin sadece mevcut uyuşturucu sorunlarıyla değil, yakın gelecekte ortaya çıkabilecek yeni tehditlerle de karşı karşıya kalabileceğine işaret etmektedir. Örneğin, Kuzey Amerika'da büyük krizlere yol açan fentanil gibi sentetik opioidlerin bölgemizde yayılma riskine karşı şimdiden hazırlıklı olunması gerekmektedir. Uluslararası kuruluşların (Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi, Uluslararası Uyuşturucu Kontrol Kurulu vb.) raporlarında da, ülkelerin uyuşturucu ile mücadelede sadece arzı engellemeye odaklanmayıp talep azaltıcı ve zarar azaltıcı yöntemleri de içeren bütüncül stratejiler geliştirmeleri gerektiği vurgulanmaktadır. Birçok ülke, madde bağımlılığını azaltmak için parlamentoları bünyesinde araştırma komisyonları kurarak mevzuatını ve uygulamalarını gözden geçirmekte, bilimsel veriler ışığında yeni politikalar benimsemektedir. Türkiye'nin de uluslararası iyi uygulamaları inceleyerek ve kendi özgün sosyokültürel yapısını dikkate alarak en etkili mücadele yöntemlerini belirlemesi zorunludur.

Yukarıda ortaya konan veriler ve değerlendirmeler, uyuşturucu kullanımı ve madde bağımlılığı sorununun ülkemizde çok boyutlu bir kriz haline gelmekte olduğunu ve mevcut önlemlerin bu tehdidi bertaraf etmede yetersiz kalabileceğini göstermektedir. Bağımlılık, toplumsal huzurumuzu ve ülkemizin geleceğini tehdit eden bir halk sağlığı sorunu olmanın yanında terör ve organize suç örgütlerinin finansmanında rol oynayan, güvenlik boyutu da olan bir meseledir. Bu denli önemli bir konuda, bugüne kadar yürütülen çalışmaların etkinliğinin Meclis tarafından mercek altına alınması, eksik kalan yönlerin tespit edilmesi ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Kurulmasını talep ettiğimiz Meclis Araştırma Komisyonu, uyuşturucu madde bağımlılığı sorununu tüm yönleriyle inceleyerek güncel ve bilimsel veriler ışığında kapsamlı bir durum tespiti yapabilecektir. Komisyon, ilgili bakanlıklar (Sağlık, İçişleri, Adalet, Milli Eğitim, Aile ve Sosyal Hizmetler vb.), kolluk birimleri, sivil toplum kuruluşları ve uzmanlarla görüşerek mevcut yasaların uygulanmasındaki sorunları, kurumlar arası işbirliğinin düzeyini, tedavi ve rehabilitasyon merkezlerinin kapasitesini, gençlere yönelik önleyici programların etkinliğini değerlendirebilecektir. Ayrıca uluslararası raporlar ve diğer ülkelerin deneyimleri incelenerek, Türkiye'nin mevzuat ve politika altyapısında ihtiyaç duyulan değişiklikler ortaya konacaktır. Elde edilecek bulgular neticesinde, Meclisimize düşen yasal ve denetleyici adımlar belirlenecek; gerekirse bağımlılıkla mücadeleye ilişkin yeni bir stratejik çerçeve, yasal düzenleme ve kurumsal yapı önerilebilecektir.

Sonuç olarak, uyuşturucu kullanımı ve madde bağımlılığı konusunun sadece belirli bir kesimi değil tüm toplumu ilgilendiren ve acil özüm̈ler gerektiren bir boyuta ulaşması nedeniyle, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin bu konuda bir Araştırma Komisyonu kurarak aktif rol alması zorunlu hale gelmiştir. Bu komisyonda yapılacak kapsamlı çalışma ve hazırlanacak rapor, ülkemizin uyuşturucu ile mücadelesine yön verecek yol haritasının oluşturulmasına ciddi katkı sunacaktır. Gençleri ve toplumu bu tehditten korumak, ülkemizin geleceğini güvence altına almak adına Meclis araştırması açılması yerinde olacak ve kamusal farkındalığı da artıracaktır.

Yukarıda belirtilen gerekçelerle, "Türkiye'de Uyuşturucu Kullanımı ve Madde Bağımlılığı" konusunda Meclis araştırması açılması için gereğini arz ederiz.

